

Nationalism

Svenska Dagbladet den 11 november 2018

Dagens politiska klyftor handlar inte om vänster och höger. Gränsen däremellan är en linje i sanden som är relevant för allt färre. 1900-talets politiska lärdomar har visat sig oanvändbara för att analysera turbulensen i dagens Europa. I detta kaos, från brexit till den svenska politiska förvirringen, har en ny och djupare klyfta uppstått och den handlar om inställningen till nationalstaten.

Nationalismens kritiker hyllar idén om en värld utan gränser, en värld utan nationella regeringar. Deras vision tycks vara en fredsunion där alla urskillningslöst kan vara med. EU-projektet är delvis sprunget ur en sådan utopisk vision. En vision som dessutom allt för snabbt expanderat, både ifråga om medlemskap och styrelseformer.

Nationalism är i dag starkt förknippad med etniska majoritetens förkastliga försök att utesluta och förfölja minoriteter. Att nationalism en gång i tiden uppstod som svar på kejsarlig hegemoni har glömts bort. Sir Paul Collier, professor i nationalekonomi och offentlig politik vid Oxford University, menar dock att nationalism kan definieras på ett annat sätt. En version av nationalism som är mer fruktbar, så kallad inkluderande nationalism.

Collier anser att nationalstatens belackare oavsiktligt kväver vad som är det bästa sättet att bygga social sammanhållning. Utan en känsla av gemensam identitet kan inte ett modernt samhälle främja och vidmakthålla samarbete och generositet medborgarna emellan. I en demokrati kan en gemensam identitet inte byggas på politiska ställningstaganden eller frågor om värdegrund eftersom människor ska kunna ha, och bör ha, olika åsikter och värderingar. Identiteten kan inte heller vara religiös, eftersom ett modernt samhälle bör omfatta alla övertygelser.

Collier menar att en gemensam nationell identitet leder till att människor kan vara generösa och samarbetsvilliga. Detta kallar han inkluderande nationalism. Han menar att denna åskådning med stor framgång främjats av det skotska nationalistpartiet. Detta är den enda realistiska vägen att i ett modernt land skapa en gemensam identitet. Genom att förneka nationalism i alla dess former kastar vi ut barnet med badvattnet och förlorar något som är avgörande för social sammanhållning och fred.

Det realistiska alternativet till inkluderande nationalism är inte ett gemensamt globalt samhälle. Utan inkluderande nationalism kommer sannolikt två helt andra ideologier att ta över.

I vissa länder är det fråga om en etnocentrerad form av nationalism som redan sprider sig snabbt i delar av Europa. Andra länder kommer att bli rotlöst individcentrerade, med resultatet att den sociala sammanhållningen demonteras och efterlämnar ett söndertrasat samhälle. Men det finns, som sagt var, en tredje väg. Vanliga väljare har efterfrågat detta länge. Nu är det dags för politikerna att på allvar överväga denna verklighet.

Özge Öner